

3.10. Piemērs ievainojamības faktoriem un riskiem kreditēšanas un finanšu līzings pakalpojumu sniegšanas nozarē, ja pakalpojuma sniegšanai nav nepieciešama licencēšana

Ievainojamības faktori un galvenie sektora riski ir pamats, kas jāņem vērā, izstrādājot savu risku novērtējumu. Attiecībā uz sektoru specifiku jāņem vērā šādi VID identificētie sākotnējie sektoru ievainojamības faktori un prezumētie riski.

Kreditēšanas, tai skaitā finanšu līzings, ja pakalpojumu sniegšanai nav nepieciešama licencēšana galvenie ievainojamības faktori ir:

- salīdzinoši augsts klientu nerezidentu un PNP īpatsvars;
- nespēja identificēt aizdomīgus darījumus un iesniegt ziņojumus par aizdomīgiem darījumiem;
- nepietiekama izpratne par aizdomīgu darījumu kritērijiem;
- liela apjoma darījumi;
- praktiski nepastāv darbības uzsākšanas kontrole.

Kreditēšanas, tai skaitā finanšu līzings, ja pakalpojumu sniegšanai nav nepieciešama licencēšana galvenie prezumētie riski.

Galvenie riska faktori ir saistīti ar klienta juridisko formu, patiesā labuma guvēju, tā līdzekļu izcelsmi un parādsaistību cedēšanu vai pārjaunošanu. Tie visbiežāk var izpausties saimnieciskajai darbībai neatbilstošu aizdevumu saņemšanā, kas tiek atmaksāti ar trešo pušu līdzekļiem vai parādsaistību pārņemšanas gadījumā. Gadījumā, ja kredīts tiek izsniegts pret nodrošinājumu ir jāvērtē nodrošinājuma izcelsme un tā īpašuma tiesību pārejas vēsture. Par risku paaugstinošu faktoru ir uzskatāma galvotāju iesaistīšana bez ekonomiski pamatota nodrošinājuma.

Novēršanas likuma subjektiem norādītie riski ir jāpielāgo sniegto pakalpojumu/produktu klāstam un specifikai.

Piemērs atsevišķiem subjekta savu un klienta risku klasifikatoriem:

Riska klasifikācijas matrica kreditēšanas un finanšu līzings nozarē					
Riska faktors	Mazs	Vidēji mazs	Vidējs	Vidēji liels	Liels

Kredīta lielums	Kredīts nav lielāks par 10% no klienta iepriekšējā gada peļņas	Kredīts nav lielāks par 25% no klienta iepriekšējā gada peļņas vai arī tiek nodrošināta kredītlīnija, kura nav lielāka par 50% no klienta iepriekšējā gada peļņas	Kredīts nav lielāks par 50% no klienta iepriekšējā gada peļņas, vai arī tiek nodrošināta kredītlīnija, kura pārsniedz klienta iepriekšējā gada peļņu	Kredīta apjoms ir lielāks par 50% no klienta iepriekšējā gada peļņas, bet nepārsniedz klienta iepriekšējā gada peļņu	Kredīta apjoms pārsniedz klienta iepriekšējā gada peļņu
Pakalpojumu risks	aizdevums saistītam uzņēmumam ar atbilstošu nodrošinājumu	aizdevums saistītam uzņēmumam bez atbilstoša nodrošinājuma	aizdevums nesaistītam uzņēmumam ar atbilstošu nodrošinājumu	aizdevums nesaistītam uzņēmumam bez atbilstoša nodrošinājuma	aizdevums vēlāk tiek cedēts vai tiek slēgti citi saistību pārņemšanas līgumi, kuru rezultātā mainās sākotnējā aizdevuma līguma puses, vai būtiski līguma nosacījumi
Klienta profils kopsakarā ar jurisdikcijas risku	Rezidents, kura biznesa modelis ir labi zināms	Rezidents, par kura biznesa specifiku ir grūti iegūt visu nepieciešamo informāciju	Nerezidents no Eiropas Ekonomiskās zonas ar skaidru un saprotamu biznesa modeli	Nerezidents no jurisdikcijas ārpus EEZ. Rezidents, kurš ir iekļauts riska personu reģistrā vai ir bijis sodīts par mantiska rakstura noziegumiem, vai publiskajā telpā ir informācija par tā saistību ar šādām personām	Nerezidents no augsta riska jurisdikcijām vai augsta riska trešajām valstīm. Rezidents, kurš darbojas augsta riska nozarē (piem. dubultā pielietojuma preču tirdzniecība, ražošana)

Piemērs sava sākotnējā riska novērtējumam skatāms 3.2. sadaļā.